ڕەدێکی بڕبڕە شکێن

بەشی یەکەم

هەڵتەکاندنی عەقیدە
و مەنهەجی حەمدانیەکان

مامۆستا ئوسامە شارەزووری

بسم الله الرحمن الرحيم

وەڵامدانەوەی گومانی حەمدانیەکان:

مامۆستا ئوسامە شارەزووری"حفظه الله

پێرست

بابەت | لاپەڕە

متفقی حەمدانیەکان | 3

سەرەتا بەباسێکی حەلاڵ کردنی حەڕام | 4

حوکمی جاسوسی |12

پۆلێنکردنی حەمدانیەکان |19

حوکمی جاسوسی لە بەرژەوەندی کافران |21

جۆرەکانی حوکم کردن بەجگە لەبەرنامەی الله |23

هەرکەس کوفری گەورە ظاهر بکات کافرە جابا نیەت ومەبەستی دڵی کافربونیش نەبێت?|34

ڕوو وەرگێڕان لەحوکمکردن بەکتابی الله نەفی ئەصلی ئیمان دەکات |39

چەواشەکاری و درۆ حەمدانیەکان بەدەم زاناکانیشەوە |42

دانانی یاسای دەست کرد |43

ئایا هەرکەسێ مورتەدێ تەکفیر نەکات کافردەبێت ؟ |47

پرسیار بۆ حەمدانیەکان |59

پێشەکی

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على أشرف المرسلين سيدنا محمد وعلى آله وصحبه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين. أما بعد...

سەرەتا دەبێ هەموو مان بزانین بەدرێژایی کاروانی تەوحید کۆمەڵەیەکی ضال گومرا و گومڕاکەر هەبونە کە هەوڵی چەواشەکاری و دروستکرنی شوبهە وگومانیان داوە لەنێوان مسوڵمانان ،وە بەدرێژایی ئەوکاروانەش کۆمەڵەیەکی عەقیدە پۆڵاین،پشتیان شکاندون بەڕەدی حەقی داپلۆسێنەری شوبهەوگومان وگومڕاییەکانیان وە ئێستاش بەدورنیە لەوگروپە گومڕایان بۆیە بەپێویستمان زانی موەحیدان ئاگاداربکەینەوە لەکۆمەڵەیەکی گومڕا و گومڕاکەر،وەجوابی شوبهە وگومانە باطڵەکانیان بدەینەوە بەچەکی عیلمی شەرعی.

ئەم گروپە حەمدانیە ئەگەرچی لەعەقیدەیاندا جیاوازی ودژیەکی زۆرهەیە بەڵام لەم چەند خاڵەدا متفقن:

1-دژایەتیکردنی موجاهیدانی دەوڵەتی خیلافەتی ئیسلامی الله سەری بخات

2- حکم بغیرماانزل الله لەتشریع ی عامدا و جاسوسی کردن لەبەرژەوەندی کافران و سەرخستنی کافران بەسەرموسڵمان بەکوفری گەورە نازانن بەڵکو تەنها بەتاوانێکی دەزانن

3- متفقن لەسەر تبدیع و تەکفیری زاناگەورەکانی ئومەت بەجۆرێ شیخ الاسلام ابن تیمیەش رحمە الله لەم تەکفیرکردنەیان بێ بەش نەبوە کەچی ئەوە سەیرە شوێنکەوتوانی ابن تیمیە کەنەجدیەکانن بەموسڵمانیان دەزانن

وەڵامدانەوەی حەمدانیە ضاڵەکان

• سەرەتا بەباسێکی حەڵاڵ کردنی حەڕام؛

حەڵاڵکردنی حەرام هەرئەوەنیە بەدڵ وبەزمان بڵێت من ئەم حەرامە بەحەڵاڵ دەزانم بەڵکو ئەگەر کردەوەیەک بکات بەڵگە بێت لەسەر ملکەچ نەبونی بۆ ئەو حەرامە ئەوا پێی دەوترێ حەلاڵی حەرامی کردوە

بۆنمونە ئەوانەی یاسا بۆخەڵکی دائەنێن لەناو یاساکانیان قەدەغەکراو و ڕێگە پێدراو هەیە جا ئەگەر بەیاسا حەرامکراوێکی الله بەقەدەغەکراو ناو نەبات ئەمە بەڵگەیە لەسەرملکەچ نەبونی بۆحەرام کردنی حەرام

ئایا لەدەستور ویاسای مرۆڤ دا حکم بغیر ماانزل الله تاوان وقەدەغەیە ؟

سفوری وئارەق خواردنە وڕیبا و دین گۆڕین قەدەغە وتاوانە ؟؟؟

بێگومان نەخێر جا ئەمە گەورەترین استحلالە بۆحکم بغیر ماانزل الله

بەڵگەشمان لەسەر استحلالی کرداری ئەم فەرموودەیەیە

بەراء بن عازب ڕەزای الله ی لێ بێت دەفەرموێت

دەفەرموێت : رَأَيْت خَالِي أَبَا بُرْدَةَ وَمَعَهُ رَايَتُهُ فَقُلْت: إِلَى أَيْنَ؟ فَقَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى رَجُلٍ تَزَوَّجَ امْرَأَةَ أَبِيهِ فَأَمَرَنِي أَنْ أَضْرِبَ عُنُقَهُ وَأُخَمِّسَ مَالَهُ

و اتا ئەبو بوردەی خاڵـمم بینی تێپەڕیٚ بەلامدا وئالای پێ بوو وتم بۆکوێ دەچیت

فەرمووی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ناردومی کەپیاوێك بکوژم و سەری بۆی بەرم چونکە ژنی باوکی خۆی خواستوە وە فەرمانیشی پێکردوم ماڵەکەشی بەرم بەخمس (غەنیمەت) .

کردن ی ماڵ بەغەنیمەت بەڵگەیە ئەوپیاوە وەک مورتەد کوژراوە:

1) الإمام أحمد رحمه الله

له مسائل أحمد بن حنبل رو ایەتی عبد الله ی کوڕی 1 ص 351 و352

عبدالله ئەفەرموێت پرسیارم لەباوکم کرد لەبارەی پیاوێک کە مەحرەمی خۆی بخوازێت بەڵام نەزانێ ئەوکارە حەرامە پاشان بزانێت ؟

ژمارەی ڕیو ایەتەکە1294

ئیمام احمد فەرموی لەوەڵامدا رحمه الله

ئەگەر بەئەنقەست ئەوکارە بکات لەملی ئەدرێت وەماڵەکەشی دەبرێت بەڵام گەرنەزان بێت ئەوا جیائەکرێنەوە

عبدالله ئەفەرموێ پرسیارم لەباوکم کرد لەبارەی فەرمودەکەی البراء لەسەرئەوپیاوەی کە ژنی باوکی خۆی خواست

ئیمام لەوەڵامدا فەرموی ئەوپیاوە ئەوکارەی کردوە سەرەڕای زانینی بەوەی کەئەو کارە حەرامە وە ژنی باوکی خۆی خواست ئەم شتە ڕونات ئیلا زانستی پێی هەیە

وە بەژمارە 1295 عبدالله دەفەرموێ پرسیارم لەباوکم کرد لەبارەی ئەو فەرمودەی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم کە پیاوێك ژنی باوکی خۆی خواست وپێغەمبەریش صلی الله علیه وسلم فەرمانی بەکوشتنی کرد وەبردنی ماڵەکەشی ؟

ئیمام فەرموی رحمه الله وای ئەبینم الله ش زاناترە کەئەوکارەی ئەو پیاوە ئەوەی کرد بە استحلالەوە جاپێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرمانی کوشتنی کرد وە بردنی ماڵەکەی بەهەمان شێوە موڕتەد کەسوکاری میراثی لێ وەرناگرن چونکە پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم قال لا یرث المسلم الکافر. موسڵمان میراث لەکافر وەرناگرێت.

تێبینی؛

ئەوپیاوە بەدەم نەیوت ئەم کارەم پێ حەلاڵە

وە پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم بەپێی ڕووکەش مامەڵەی لەگەڵ خەڵکیدا کردوە کەواتا تەنها ئەوە ماوەتەوە بڵێین کرداری ئەو پیاوە دلیل ەلەسەر استحلال وە فەرمانی کوشتنی دا و بەغەنیمەتکردنی ماڵەکەی کەماڵی موسڵمان ناکرێت بەغەنیمەت

ئەگەر حەمدانیەک ومەدخەلیەک بڵێت پێغەمبەر صلی الله علیەوسلم بەوەحی زانیویەتی لەدڵەوە ئەوکارەی پێی حەلاڵە بۆیە تەکفیری کردوە

لەوەلامدا دەڵێین پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دەیز انی موناففقان لەدڵەوە ڕقیان لەئیسلامە کەچی لەڕووکەشدا مامەڵەی موسڵمانی لەگەڵدا دەکردن

لەمسائل الإمام أحمد رو ایەتی کوڕەکەی أبي الفضل صالح ج 3 ص 131 هاتوە

بەژمارە

1497 ئەفەرموێ پرسیارم لەباوکم کرد ئایا ئەو کەسەی زەواج لەگەڵ ژنی باوکی خۆیدا ئەکات داوای تەوبەی لێ ئەکرێت ؟

فەرموی نەخێر ئەم کارە لەسەر حەلاڵکردن ی حەرامە دەکوژرێت ئەگەر زەواجی لەگەڵ بکات .

2)الإمام الطبري رحمه الله

لەتهذيب الآثار مسند ابن عباس للطبري ج 1 ص 572 – 574

فەرمویەتی لەفەرمودەکەی بەڕاء هاتوەکە

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ناردومی بۆ کوشتنی پیاوێك کە زەواجی لەگەڵ ژنی باوکی کردوە نەیفەرموو ناردومی بۆکوشتنی پیاوێک کەزینای لەگەڵ ژنی باوکی کردوە

چونکە ئەو کەسەی کەزەواج لەگەڵ ژنی باوکی دا دەکات دوو کاری حەرامی و دوو مەعسیەتی گەورەی کۆکردۆتەوە لەخۆیدا

یەکیان ئەوەیە عەقدی زەواج لەگەڵ کەسێ کەالله عەقدزەواجی لەگەڵ دا حەرام کردوە ولا تنكحوا ما نكح آباؤكم من النساء (سورة النساء 22)

دوەمیان چونی عەورەتی بۆئەوشوێنەی کە لێی حەرامکراوە وە لەوەش گەورەتر ئەنجامدانی ئەم کارەیە لەپێش پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم وئاشکراکردنی عەقدی زەواجێکە کەالله عەقدی ئەو زەواجەی حەرام کردوە بەدەقی قورئان کەهیچ گومانێکی تێدانییە جائەنجامدانی ئەوکارە لەبەڵگەترینی بەڵگەکانە لەسەر بەدرۆخستنەوەی رسول الله صلى الله عليه وسلم لەوەی پێی هاتوە وە جەحدکردنی ئایەتی موحکەمە جابەهۆی ئەوکارەوە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمانی کوشتنی کرد و لێدان لەگەردنی چونکە ئەمە سونەتی پێغەمبەربوە لەگەڵ کەسانی مورتەدبوو لەئیسلام .

ئیمام طبری باوەڕی وایە جەحدی حوکمی الله واستحلال ی حەرام بەکرداریش ڕوو دەدات

3) وتەی الإمام الطحاوي

لەشرح معاني الآثارللطحاوي ج 3 ص 149 ئەفەرموێت

لەفەرمودەکە ئەوەی تێدایە کە ناردی بۆ کوشتنی پیاوێك کەزەواجی لەگەڵ ژنی باوکی کردوە جافەرمودەکەباس ئەوەی تیانیە کە جیماعی لەگەڵ کردبێت جا ئەگەر ئەمە سزاکەی بێت کە کوشتنە بۆکەسی زەواجکار بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئەمە سزاکەیانە کەئەو سزایە واجب دەبێت بەهۆی #عەقدی زەواجەوە نەک بەهۆی جیماعەوە وە هەرکەسێ ئەو زەواجەحەرامە بکات بەعەقد #ئەوا_ئەوحەرامەی_حەڵاڵ_کردوە

4) وتەی الإمام الجصاص لە

أحكام القرآن للجصاص ج 3 ص 40 دەفەرموێت

بەراء بن عازب ڕەزای اللە ی لێ بێت دەفەرموێت مامم تێپەڕێ بەلامدا وئالای پێ بوو وتم بۆکوێ دەچیت وتی پێغەمبەر صلی اللە علیە وسلم ناردومی کەپیاوێک بکوژم وسەری بۆی بەرم کە ژنی باوکی خۆی خواستوە وە فەرمانیشی پێکردوم ماڵەکەشی بەرم ئەم فەرمودە بەڵگەیە کە ماڵی مورتەد فيءە

وە ئەو کارەی ئەوپیاوە حەڵاڵ کردنیەتی بۆئەوکارە وەلەگەڵ ئەوەشدا کەسێکی محارب بوو هەربۆیەش ماڵەکەی کرایە غەنیمە

وەئەمەش بەڵگەیە کەماڵی ئەو پیاوە غەنیمە بوو بەهۆی محاربەکردنی بۆیەش ماڵەکەی کرا بەخمس

5) الإمام الماوردي لە الحاوي الكبير للماوردي ج 11 ص 287 دەفەرموێت

بەراء بن عازب ڕەزای الله ی لێ بێت دەفەرموێت مام بینی وئاڵای پێ بوو

وتم بۆکوێ دەچیت وتی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ناردومی کەپیاوێک بکوژم وسەری بهێنم بۆ پێغەمبەر کە ژنی باوکی خۆی خواستوە وە فەرمانیشی پێکردوم ماڵەکەشی بەرم و بیکەم بە خمس .

چونکە #حەڵاڵی_کردبۆیە_پێی_مورتەدبوو وە مالەکەشی کرا بەغەنیمە

6) ئیمام ی شەوکاني رحمە الله لە نیل الأوطار للشوكاني ج 7 ص 286 دەفەرموێت

(ئەم فەرمودەبەڵگەیە لەسەر ئەوەی دروستە پێشەوا فەرمان بەکوشتنی ئەوانە بکات کەپێچەوانەی ئەوشتانە دەکەن لەشەرعدا بڕاوەتەوە وەک ئەم مەسەلەیە

کە الله فەرمویەتی وَلا تَنْكِحُوا ما نَكَحَ آبَاؤُكُمْ من النِّسَاءِ .

بەڵام پێویستە فەرمودەکە هەڵبگیرێتە سەرئەوەی کەئەوو پیاوەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمان کوشتنی کرد دەیزانی ئەوشتە حەرامە بەڵام ئەوکارەی کرد بەحەڵاڵکردنەوە وەئەمەش لەوشتانەیە کە مرۆڤ کافردەکات وە مورتەد ئەکوژرێت بەوبەڵگانەی کەباسیان دەکەین .

7) الشيخ العظيم آبادي لە عون المعبود للعظيم آبادي ج 12 ص 95

(أعرس بامرأة أبيه) ئەو پیاوە ژنی باوکی خۆی خواست لەسەر بنەماکانی جاهلیەت (واتا لەسەر یاسای جگە لەیاسای الله) وە حەلاڵی کرد بەوەش بوە

مورڕتەد . (حەڵاڵکردنەکەی بریتیە لەکردنی ئەو حەرامە بەعەقد چونکە ئەوکارە بەڵگەیە لەسەربەدرۆخستنەوەی شەرع ئەگەرحەمدانیەک ومەدخەلیەک بلێت

پێغەمبەر زانیویەتی لەدڵەوە پێی حەڵاڵە بۆیە تەکفیری کردوە لەوەڵامدا دەڵێین پێغەمبەرصلى الله عليه وسلم دەیزانی موناففقان لەدڵەوە ڕقیان لەئیسلامە کەچی لەڕووکەشدا مامەڵەی موسڵمانی لەگەڵدا دەکردن)

8) الإمام ابن تيمية لە

کتب ورسائل وفتاوى ابن تيمية في الفقه لابن تيمية ج 20 ص 91و92

فەرمودەکەی ابی بردة بن نیارکاتێ پێغەمبەرصلى الله عليه وسلم ناردی بۆ ئەوەی لەملی ئەو پیاوەبدات کە زەواجی لەگەڵ ژنی باوکی کرد وە ماڵەکەی بکاتە خمس وە بە خمس کردنی ماڵ بەڵگەیە کەئەو پیاوە کافرە #نەک_فاسق وە کوفرەکەشی بەهۆی حەرام نەکردنی ئەوشتەیەکە الله حەرامی کردوە

پوختەی گوفتارلەسەرحوکمی جاسوسەکان

وەڵامێك پڕلەبەڵگە بۆ دین فرۆشە حەمدانیەکان

(1) الله تعالى دەفەرموێت

(لَّا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ) آل عِمرَان : ٢٨

نابێ بڕواداران جگە لە بڕواداران کەس بگرن بەدۆست و بەیارمەتیدەروو پشت و پەنای خۆیان هەرکەسێک لەفەرمانی الله دەرچێ و کافران بکاتە دۆستی خۆی، ئەوە هیچ بەشێکی نیە لەئیمان تبون بە الله ولەئیمان دابڕاوە.

ئێستا پێویستە بزانین ئایا جاسوسی بۆکافران داخلی موالاتە ؟

الإمام ابن جرير –رحمه الله -: لەتەفسیری ئەو ئایەتە ئەفەرموێت

[ومعنى ذلك: لا تتخذوا أيها المؤمنون، الكفار ظهرا و أنصارا توالونهم على دينهم، وتظاهرونهم على المسلمين من دون المؤمنين، وتدلوهم على عوراتهم

ومن يفعل ذلك (فليس من الله في شيء)، يعني بذلك: فقد برئ من الله وبرئ الله منه، بارتداده عن

دينه ودخوله في الكفر](تفسير الطبري: ٦ / ٣١٣ ،)

مانای ئەو ئایەتە ئەوەیە ئەی باوەڕداران کافران مەکەن بەپشت وپەنای خۆتان بەوەی

1. وەلائتان بۆیان هەبێت لەسەرئاینەکەیان
2. وەسەریان بخەن بەسەر موسڵمانان
3. وەیارمەتی ورێگەپیشاندەریان بن لەسەرعەیب وعاری موسڵمانان

جاهەرکەسێ ئەوە بکات ئەوا بەری بوە لەالله وە الله ش لەوکەسە بەریء بوە بەهۆی هەڵگەڕانەوەی لەدین و داخل بونی بۆکوفر.

کەو اتا ئیمام باسی سێ حاڵەتی کرد وبەهەڵگەڕانەوە ناوی برد

2. ئیمام ی السدی لەتەفسیری ئەو ئایەتەدا دەفەرموێت

: [أما "أولياء" فيواليهم في دينهم، ويظهرهم على عورة المؤمنين، فمن فعل هذا فهو

مشرك، فقد برئ الله منه](تفسير الطبري: ٦ / ٣١٤)

بەڵام بەدۆستگرتنی کافران لەسەر ئاینەکەیان وە ڕێگەپیشاندانیان بۆ کەمو کورتی ئیمانداران هەرکەسێ ئەوکـارە بکات ئەوا موشریکە الله لەوکەسە بەریء بوە .

کەواتا کرداری جاسوسیەکە دەیکات بەموشریك نەك تەنها اعتقادی بەحەڵاڵ دانانی جاسوسی یاخود باوەڕهێنان بەدینی کافران

③الإمام البغوي –رحمه الله -: لەتەفسیری ئەو ئایەتەدا دەفەرموێت

أي موالاة الكفار في نقل الأخبار إليهم، وإظهارهم على عورة المسلمين أي ليس من دين الله

في شيء](تفسير البغوي: ٢ / ٢٥ ،

مەبەست لەوئایەتەدا دۆستایەتی نەکردنی کافرانە لەنەقڵ کردنی هەواڵی ئیمانداران بۆیان وە ڕێگەپیشان نەدانیان لەسەرکەم وکورتی ئیمانداران کەئەگەر هەرکەسێ هەواڵیان بۆنەقل بکات و کەموکورتی موسڵمانانیان پیشان بدات ئەوا لەسەردینی الله نیە لەهیچ شتێکدا .

کەواتا جاسوسی موالاتە بۆ کافران بەپێی وتەی سەلەف وەحوکمەکەشی هەڵگەڕانەوە ودەرچونە لەدین

④ئیمام ی الخازن –رحمه الله- لەتەفسیری هەمان ئایەت فەرموویەتی

يعني موالاة الكفار، من نقل الأخبار إليهم

وإظهار عورة المسلمين، أو يودهم ويحبهم (فليس من الله في شيء) أي فليس من دين الله في

شيء، .. وموالاة الله وموالاة الكفارضدان لا يجتمعان]

و اتا موالاتی کافران لەنەقڵ کردنی هەواڵی موسڵمانان بۆکافران و پیشاندانی کەم وکورتی موسڵمانان یان پشتگیریکردنی کافران وخۆشویستنیان ئەوا هەرکەسێ وابێت هیچ ی بۆنیە لەلای الله و اتا لەدینی الله نیە ئەوکەسە لەهیچ شتێکدا .. وە دۆستایەتی بۆالله لەگەڵ دۆستایەتی کردنی کافران دووشتی دژبەیەکن پێکەوە کۆنابنەوە

(تفسير الخازن: ١/ ٣٥٨)

و اتا دۆستایەتی کافران بکەی دەبیت بەدوژمنی الله

دۆستایەتی بۆالله بکەی دەبێت ببیت بەدوژمنی کافران

ناکرێ ولاءت بۆالله هەبێت وولائیشت بۆکافران هەبێت دوشتی دژبەیەک کۆنابێتەوە لەیەک حاڵەتدا

5 الشيخ حمد بن عتيق دەفەرموێت

[إن مظاهرة المشركين، ودلالتهم على عورات المسلمين، أو الذب

عنهم بلسان، أو الرضى بما هم عليه، كل هذه مكفرات، فمن صدرت منه - من غير الإكراه

المذكور - فهو مرتد، وإن كان مع ذلك يبغض الكفارويحب المسلمين]

سەرخستی موشریکان و ڕێگەپیشاندانیان لەسەر عەیب وکەموکوڕی موسڵمانان یان دیفاع کردن لێیان بەزمان یان ڕازی بون بەوەی ئەوان لەسەرین هەموو ئەمانە مرۆڤ کافر دەکات لەهەرکەسێکەوە دەربچێ بەبێ ئیکراه ئەوا مورتەدە ئەگەرچی ڕقی لەکافر انیش بێت وموسڵمانانیشی خۆش بوێ.

(الدفاع عن أهل السنةوالاتباع: ٣١.

⑥الإمام ابن حزم –رحمه الله -: دەفەرموێت

[وكذلك من سكن بأرض الهند، والسند، والصين، والترك،

والسودان، والروم، من المسلمين فإن كان لا يقدر على الخروج من هنالك لثقل ظهر، أولقلة

مال، أو لضعف جسم، أو لامتناع طريق، فهو معذور، فإن كان هنالك محارباً للمسلمين معيناً

للكفاربخدمة أوكتابة فهوكافر.

هەركەسێ لەموسڵمانان نیشتەجێ بێت لەخاکی هند وسند وچین و تورك وسودان وڕۆم ئەگەرتوانای نەبێ لەووڵاتانە دەربچێ جالەبەرلاوازی لاشە بێت یان ماڵ یان ڕێگریەکانی ڕێگا ئەوا عوزری هەیە بەڵام ئەگەر نیشتەجێ بێت لەوڵاتی کوفر و محارەبەی موسڵمانان بکات ویارمەتی کافران بدات بەخزمەت کردن یان نوسین ئەوا کافرە

(المحلى: ١١/ ٢٠٠

لێرا دەپرسن حاطب ی کوڕی بەلتەعە نهێنی موسڵمانانی گەیاند بەقوڕەیش کەچی تەکفیرنەکرا

ئێمەش دەڵێن مەرج نیە هەرشتێ کوفربێت خاوەنەکەی تەکفیربکرێت چونکە بابەت هەیە خەفیە جیاوازە لەبابەتە ئاشکراکانی دین

بەتایبەت ئەو کاتە هێشتا ئیسلام کامڵ نەبوو بۆیە بۆتەکفیرکردن لەبابەتێکی ئاوا شاراوە پێویستی بە ڕونکردنەوە وئیقامە حوجە هەبوو

جا حاطب کە ئەو نامەیەی بۆ قورەیش نارد و ایزانی ئەگەرنیەتی باش بێت ئەوا بۆی حەلالە ئەو کارە بکات و اتا کارەکەی حاطب تەئویل بوو وە تەئویل مانعی تەکفیرە لەبابەتە شەرعیە خەفیەکان

7 القاضي أبو يعلى رحمه الله دەفەرموێت

: وإنما ظن حاطب أن ذلك يجوز له ليدفع به عن ولده، كما يجوز له أن يدفع عن نفسه بمثل ذلك عند التقيَّة، وإنما قال عمر: دعني أضرب عنق هذا المنافق لأنه ظن أنه فعل ذلك عن غير تأويل.]

حاطب وا گومانی برد کەبۆی جائیزە ئەو کارە بکات تابەوهۆیەوە ماڵ ومنداڵی بپارێزێت هەروەك چۆن جائیزە بۆبەرگریکردن لەنەفسی خۆی شتێکی ئاوا بکات وەك توقیەکردن وە کاتێ ئیمام عمر فەرمووی لێم گەڕێ باڵەگەردنی بدەم ئەمە موونافقە چونکە ئیمام عمر وایزانی حاطب ئەو کارەی کردوە بەبێ تەئویل بۆیە وای وت .

(زاد المسير: ٦/ ١٧) .

الإمام ابن الجوزي –رحمه الله-: دەفەرموێت

[وقد دل هذا الحديث على أن حكم المتأول في استباحة

المحظور خلاف حكم المتعمد لاستحلاله من غير تأويل](كشف المشكل: ١/ ٩٩).

ئەم حەدیثەی حاطب بەڵگەیە کەوا حوکمی کەسێ کەبەتەئویلەوە حەرام حەلاڵ دەکات جیاوازە لەگەڵ کەسێکدا کەبەئەنقەست حەرامێ حەلاڵ دەکات وهیچ تەئویلیشی نیە .

الإمام البغوي –رحمه الله-: هەمان شت دەفەرموێت

[وفي حديث حاطب دليل على أن حكم المتأول في استباحة

المحظور خلاف حكم المتعمد لاستحلاله من غير تأويل](شرح السنة: ١١ /٧٥ .)

(8)ئیمـامی ابن وهب ی مالکی لەبارەی جاسوسیکردن بۆکـافران دەفەرموێت

[رِدة ویستتاب] هەڵگەڕانەوەیە لەدین داوای تەوبەی لێدەکرێت

(التحرير والتنوير: ٣ / ٧٨ .)

وە دەفەرموێت

[يقتل إلا أن يتوب] دەکوژرێ ئیلا مەگەرتەوبە بکات(عمدة القاري: ١٤/٢٥٦.)

کەواتا الحمدلله باسەکە ڕونە

(1)تەکفیرنەکردنی حاطب لەبەرتەئویلەکەی بوە

(2)وە تەفسیری سەلەفمان هێنا کەجاسوسی بەموالاتی کافرکەروەسف دەکەن

(3)ئەوز انایانەشی جاسوسیان بەتاوان وەسف کردوە وتەکەیان ئایەت نیە بەڵکو مرۆڤن هەڵە دەکەن وەدەی پێکن وتەی ئەم زانایانەی کەهێنامانەوە مو افقە لەگەڵ ئایەت وفەرمووده و بنەماکانی ئەهلی سونەت کەکوفر بەوتە و دڵ و کردار ڕوودەدات

پۆلێنکردنی حەمدانیەکان بەپێی عەقیدەکەی خۆیان

(1)هەندێکیان سەرخستنی کافران بەسەر موسڵمانان بەکوفری گەورە نازانن ئیلا بەمەرجی اعتقادی دڵ نەبێ وەک الخليفي شێخیان

بەڵام هەندێکیان سەرخستنی کافران بەکوفری گەورە دەزانن کەچی جاسوسیکردن بۆکافران کەگەورەترین جۆری سەرخستنە بەکووفری بچوك دەزانن

(2)هەندێکیان شێخ الاسلام ابن تيميه تەکفیردەکەن بەابن جهميه ناوی دەبەن هەندێ تریان بەمتدع وەسفی ئەکەن

کەچی ئەو انەیان تەکفیری دەکەن تەکفیری ئەو انە ناکەن کەتەکفیری ناکەن

(3)هەنێکیان دەڵێن تەکفیر ئەصڵی دینە وهەرکەسێ هەر مورتەدێ تەکفیرنەکات کافرە

کەچی هەندێکیان دەڵێن بۆتەکفیرکردنی ئەوکەسەی مورتەدێ تەکفیرناکات پێویستە ئەوکەسە فهمی حوجەی هەبێت

(4)هەندێکیان ابن باز و ابن عثيمين بەئیمام ناوئەبن وەک شێخەکەیان عادل ال حمدان بەڵام هەندێ تریان تەکفیریان دەکەن وەک ئەمانەی کوردستان جاکەسیان جورئەت ناکەن عادل ال حمدان تەکفیربکەن چونکە تەکفیری بن باز وبن عثيمين ی نەکردوە

(5)هەندێکیان ائمەی دعوەی نجدی تبديع دەکەن وەک شێخەکەیان عماد فراج بەڵام هەندێکیان بەئیمامی ئەهلی سونەتیان وەسف دەکەن

چەندان جیاوازی تری عەقیدەی لەنێو ئەو گروپە گومڕاییەدا هەیە بەڵام بەهۆی ئەوەی هەمویان متفقن لەسەردژایەتیکردنی موەحیدانی دەوڵـ،،،ەتی ئیسـ،،،لامی هەمویان یەکیان گرتوە تا ئامانجی خاچ پەرستان بەدی بهێنن و دەولە لەناوببەن بەڵام دورە وزۆردورە

دەوڵـەتی ئـیسـلامی دەمێنێتەوە تا ڕۆژی قیامەت بەکوێرای چاوتان ئەی نەوەکانی صـەلیب.

(حوکمی جاسـوسی) وەڵامێ بۆحەمدانیە جاسوسەکان کەپێیان وایە جاسوسیکردن لەبەرژەوەندی کافران کوفری گەورە نیە !:

سەرەتا ئەوە ناشارینەوە جاسوسی لەنێوان زانایان خیلافی تێدابوە بەڵام هیچ زانایەک نەیوتوە جاسوسی لەپێناو سەرخستنی کافران وبونەهۆکار بۆقتل وعامی موسڵمانان ولەناوبردنی دەسەڵاتی ئیسلام کوفری بچوکە

بەڵکومەبەستیان حاڵەتێک بوە کەنەبێتە هۆی زیان بۆ ئیسلام وموسڵمانان وەک حاڵەتەکەی حاطب کەنامەناردنەکەی بۆقورەیش ڕاستە جۆرێ بوو لەیارمەتیدان

بەڵام لەناو ئەو نامەیەی کەبۆ قورەیشی ناردبوو تێیدا قورەیشی دەترساند بەوەی پێغەمبەری خوا سەردەکەوێ بەسەریاندا ئەگەربەتاک وتەنهاش بێت

کەواتا ئەوجۆرە جاسوسیە خیلافی لەسەرە ئایا کوفری گەورەیە یان بچوک چونکە ئەم جۆرە جاسوسیە نابێتە یارمەتیەکی ڕاستەوخۆ بۆسەرخستنی کافران بەسەر موسڵمانان

ئیمام ی البغوي لەتەفسیری وتەی الله کەدەفەرموێت(وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ)

أَيْ مُوَالَاةَ الْكُفَّارِفِي نَقْلِ الْأَخْبَارِإِلَيْهِمْ وَإِظْهَارِهِمْ عَلَى عَوْرَةِ الْمُسْلِمِينَ " فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ " [أَيْ لَيْسَ مِنْ دِينِ اللَّهِ فِي شَيْءٍ

هەرکەسێ موالاتی هەبێت بۆکافران بەناردنی هەواڵی موسڵمانان بۆکافران و سەرخستنیان بەسەر موسڵمانان ئەوا بەهیچ شێوەیەک لەسەر دینی الله نیە لەهیچ شتێکدا

شێخ أحمد شاکر رحمه الله لە" کلمة الحق" دەفەرموێت

: (أما التعاون مع الإنجليز بأي نوع من أنواع التعاون، قلّ أو كثر، فهو الردّة الجامحة، والكفر الصّراح، لا يقبل فيه اعتذار، ولا ينفع معه تأول،

هاوکاری لەگەڵ ئنگلیز بەهەرجۆرە هاوکاریەک بێت بچوک بێت یان گەورە ئەوا ڕیدەیە لەئیسلام وکوفری ئاشکرایە هیچ عوزرێك تێدا قبوڵ ناکرێت وەهیچ تەئویل یێک سودی نابێت.

ئیمام سحنونی مالکی دەفەرموێ

: إذا كاتب المسلم أهل الحرب قتل ولم يستتب، ولا دية لورثته كالمحارب.(أي لم تطلب منه التوبة كما تطلب من المرتد).

ئەگەر موسڵمانێ هەواڵێ بنوسێ بۆ کافری حەربی ئەوا دەکوژرێت وداوای تەوبەی لێ ناکرێت و دیەشی نادرێ بەمیرات گرەکانی وەک موحارب(و اتا تەوبەی لێ داو اناکرێت وەک چۆن تەوبە لەمورتەدی مسالم داوا دەکرێ)

143 تبصرة الحكام لابن فرحون المالكي

ابن القاسم:دەفەرموێت

یقتل، ولا یعرف لهذا توبة، وهو کالزندیق.

جاسوس دەکوژرێ وتەوبەشی بۆنیە ئەوەی زانراوە وەجاسوس وەک زندیق ە

(أقضية الرسول صلى الله عليه وسلم، لمحمد بن فرَج ص191).

ئەوکوفرە ئاشکرای کە حەمانیەکان تێی کەوتون

ئەڵێن حوکم بەغەیری قورئان تاوانە والعیاذ بالله

جۆرەکانی حوکم کردن بەجگە لەبەرنامەی الله

(1)تشریع (یاسادانان بەپێچەوانەی یاسای الله تعالی)

(أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُم مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَن بِهِ اللَّهُ ۚ) الشُّورَى : ٢١

ئاخۆ ئەوانە چەند هاوبەشێک بۆ الله دادەنێن چەند یاساو بەرنامەیەکیان بۆ داهێنابن لە پەیڕەوکردندا کە بە هیچ شێوەیە الله مۆڵەتی نەداون بەوکارە.

(اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ) التوبَة : ٣١

لە بری الله زانا وپیاوچاکەکانی خۆیانیان کردبوو بە خوای خۆیان

ئیمامی الترمذی لەعدی کوڕی حاتم ەوە دەگێڕێتەوە

دەڵێ: خاچێکم لەملدابووو چوومە خزمەتی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم کەمنی دیت ئەم ئایەتەی خوێندەوە: [إتخذوا أحبارهم ورهبانهم..] پاشان (عەدیی) گوتی خۆئەوان: سوجدە بۆز انا وپیاوچاکانیان نابەن

پێغەمبەرصلی الله علیەوسلم فەرمووی

گەرحەرامیان حەڵاڵ کردبایە بۆتان حەڵاڵتان دەکرد

وە حەڵاڵیان حەرام بکردایە لێتان حەرامتان دەکرد

عەدی فەرمووی بەڵێ

پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرمووی دەی ئەوە عیبادەتکردن بوە بۆ ئەو زانا و ڕاهیبانە .

کەو اتا هەرکەس یاسادانێت حەڵاڵی الله قەدەغەبکات

و قەدەغەکراوی الله جائیزبکات ئەوا خۆی کردۆتە هاوبەشی الله

②کەسێ تشریع دانانێت بەڵام نکۆڵی حوکمێکی الله بکات بڵێت ئەم حوکمە لەئیسلامدا نیە ئەوا هەرکافردەبێت بەئیجماع

قال الله تعالى

{وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فاولئك هم الكافرون} [المائدة:44]،

عکرمە لەتەفسیری ئەمەدا دەفەرموێت هەرکەس بەدڵ وزمانی ئینکاری بکات لەحوکمی الله ئەم ئایەتە دەیگرێتەوە .تفسیرڕازی

③ کەسێ جەحدی حوکمی الله ناکات بەڵام حوکمی جگە لەالله بەباشتر بزانێت لەحوکمی الله هەرکافرە بەئیجماع

قال الله تعالى

(أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَٰؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا) النِّسَاء : ٥١

ئاخۆ سەیری ئەوانەت نەکردووە کە بەشێک لە کتێبی (ئاسمانیان)یان پێدراوە کەچی باوەڕیان بە بت و طاغووت بەموشریک و بێ باوەڕەکان دەڵێن: ڕێ و ڕێبازی ئێوەی موشریکان باشتروچاکترە لەڕێ وڕێبازی موسڵمانەکان

شیخ محمدی کوڕی عبدالوهاب رحمه الله لەچوارەم هەڵوەشێنەوەی ئیسلام دا دەفەرموێت

من اعتقد أن هدي غير النبي صلى الله عليه وسلم أكمل من هديه، أو أن حكم غيره أحسن من حكمه، وكالذي يفضل حكم الطواغيت على حكمه

هەرکەس پێی وابێت جگە لەڕێگاوهیدایەتی پێغەمبەرصلى الله عليه وسلم بەرنامەیەکی ترهەیە کامل ترە لەبەرنامەکەی پێغەمبەرصلى الله عليه وسلم یان حوکمێکی تر هەیە باشترە لەحوکمی پێغەمبەرصلى الله عليه وسلم وەك ئەو طاغوتانەی فەزڵی حوکمی طاغوت ئەدەن بەسەر حوکمی پێغەمبەردا صلى الله عليه وسلم

4 کەسێ ناڵێت حوکمی طاغوت باشترە لەحوکمی الله بەڵکو دەڵێت حوکم ی الله وحوکمی طاغوت وەك یەك وایە دەڵێت ئیسلام دیموکراسیە و دیموکراسی ئیسلامە ! جائەوەی حوکمی الله ورسولەکەی یەکسان بکات بەحوکمی طاغوت کافرە بەئیجماع

قال الله تعالى فَلا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا .

ئیمام طبری دەفەرموێت

: والأنداد جمع نِدّ, والنِّدّ: العِدْلُ والمِثل..وكل شيء كان نظيرًا لشيء وله شبيهًا فهو له ند

انداد کۆی ندە و اتا هاوتا وهاوشێوە وهەرشتێ هاوشیوەی شتێ بێت ئەوا پێی دەوترێ نـد .

وە الله ش فەرمانی کردوە کەهاوشێوە بۆ الله بڕیارنەدەین نەلەعیبادەت نەلەحوکمیدا نەلەناو سیفاتەکانی دا نەلەپەروەرگاریەتیدا .

5 کەسێ بڵێت حوکمی الله باشترە بەڵام ئاساییە حوکم بەیاسای ئەمریکا وئەوروپا بکرێت ئەمەشیان کافرە بەئیجماع

شیخ الإسلام رحمه الله لەمجموع الفتاوى ج: 3 ص: 267 دەفەرموێت

(والإنسان متى حلل الحرام المجمع عليه أو حرم الحلال المجمع عليه أو بدل الشرع المجمع عليه كان كافرا مرتدا باتفاق الفقهاء وفي مثل هذا

نزل قوله على " أحد القولين " ومن لم يحكم بما أنزل الله فأولئك هم الكافرون)

مرۆڤ هەرکاتێ حەڵاڵی حەرام بکات کەبەئیجماع حەرام بێت یان حەڵاڵی حەرام بکات کەبەئیجماع حەڵاڵ بێت یان یاسایەکی شەرع بگۆڕێت کەئیجماع لەسەر ئەویاساشەرعیە هەبێت ئەو کافرە مورتەدە بەکۆدەنگی فوقەهایان وەلەسەر هاوشێوەی ئەمانە وتەی الله دائەبەزێتە سەریان کەفەرمویەتی (هەرکەسێ دادوەری نەکات بەوەی الله دایبەزاندوە ئائەوانە لەبێ باوەڕن)

6 بەدەم ناڵێت دروستە حکم بەغیری شەرعی الله بکرێت بەڵام بەکردەوە ملکەچ نابێت بۆحوکمی الله بانکی ڕیبا و جێگای فرۆشتنی ئارەق و باڕ وديسكۆ دەکاتەوە بەهێزی چەك پارێزگاری لێ دەکات ئەمەشیان لەلای زانایانی ئەهلی سونەت و ئەهلی تەحقیق تەکفیرکراون لەلای مورجیئەکان وجەهمیەکان موسڵمانن

(وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا) النِّسَاء : ٦١

کاتێکیش پێیان بگوترێ: وەرنە لای ئەم بەرنامەو شەریعەتەی کەالله دایبەزاندووەو، وەرنە لای ئەم پەیامبەرەی الله صلى الله عليه وسلم

تا کێشەکەتان بۆ ببڕێتەوە کەچی دووڕووەکان دەبینی بەتوندی ڕووت لێوەردەگێڕن .

کەواتا الله حوکمی بەسەر ناخیاندا کەئەوانە لەناخەوە کافرن لەبەرئەوەی لەڕووکەشدا ڕووەوەردەگێڕن لەشەرعی الله

شیخ الاسلام ابن تیمیه دەفەرموێت.

ومن لم يلتزم حكم الله ورسوله فهو كافر.

هەرکەسێ پابەند نەبێ بەحوکمی الله وپێغەمبەرەکەی صلى الله عليه وسلم ئەوا کافرە .منهاج السنة النبوية: (230/5).

⑦بەناو دادوەرێك حوکمی الله لابدات یاسایەکی تر دابنێت بۆحوکمکردن پێێ لەنێوان خەڵکیدا

ئیمام إسماعيل القاضي له أحكام القرآن :فەرموویەتی

(فمن فعل مثل ما فعلوا (أي اليهود) و اقترح حكماً يخالف به حكم الله وجعله ديناً يعمل به فقد لزمه مثل ما لزمهم من الوعيد المذكور حاكماً كان أو غيره)

هەرکەسێ ئەو کارە بکات کەجولەکەکان کردیان بەوەی حوکمێ دابنێت پێچەوانەی حوکمی الله و بیکاتە بەرنامەیەک کاری پێ بکات ئەوا ئەوحوکمەی جولەکەکانی گرتەوە ئەویش دەگرێتەوە جا ئەوکەسە حاکم بێت یان حاکم نەبێت .

ئیمام فەرموی هەرکەسێ ئەوکارە بکات

کەواتا لێرەدا مەبەست پێی کارەکەیانە نەك عەقیدەکەیان

وە فەرموی بیکاتە دین .دین لەقورئان وسونەت وتەی زانایان مەبەست پێی حوکم ە

وەك الله فەرموویەتی

(ۖ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ) يُوسُف : ٧٦

لە بەرنامەی پاشای میسردا نەدەبوو یوسف براکەی خۆی بگرێ و گلی بداتەوە لای خۆی لەباتی دزییەکە بەڵکو تەنها ئەوەندەی بۆ هەبوو کە بڕێکی لێبداو، دووقاتیش پێی ببژێرێ، بەڵام لەشەریعەتی (یعقووب)ی بابیدا ئەو کارەیە هەبوو، بۆیە کردی

وە ئیمام فەرمووی هەرکەسێ کاربەوحوکمە بکات کافردەبێت

هەموو وتەکەی ئیمام مەبەستت پێی کرداری حکم بغیر ماانزل الله یە نەک اعتقاد واستحلال ی دڵ

وە اجماع هەیە لەسەرکوفری ئەم جۆرە حاکمانە

ئیمام ی ابن کثیر رحمە الله دەفەرموێت

« هەرکەسێك وازلەشەرعی محکم بێنێت کەدابەزێنراوە بۆ محمدی کوڕی عبدالله کۆتای پێغەمبەران علیە الصلاة والسلام وە حوکم بگێڕێتەوە بۆ یاسا نەسخ بووەکان (وەك تەورات وئنجیل) ئەوکەسە کافربوە

ئەی چجای کەسێ حوکم بباتەوە بۆ یاسق و بیخاتە پێش حوکمەکەی الله وە هەرکەسێ ئەوکارە بکات کافربوە بەیەك دەنگی موسڵمانان».

البداية والنهاية، ج14، ص119.

هۆکاری کوفرەکەی پەیوەست کرد بەحوکم گێڕانەوە #وپێش خستنی حوکمی غیری خوا لەبەرئەوخاڵە تەکفیری هەرکەسێک دەکات کەئەوکارە بکات

8 کەسێ داوای حوکمی جگە لە الله ورسولەکەی بکات صلی الله علیه وسلم

قال الله عز وجل (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلالًا بَعِيدًا.) [النساء:60]

ئەی محمد ﷺ ئایا ئاوڕێکت نەداوەتەوە بەلای ئەوانەی واخۆنیشان دەدەن کەبەڕاستی ئەوان باوەڕیان هێناوە بەوەی دابەزیوە بۆتۆ(کەقورئانە) و بەوەش کەپێش تۆ دابەزیوە(کە تەورات)دەیانەوێت کەداد بەرن بۆ لای طاغوت کەحوکم بە بەرنامەی خوا ناکات لە کاتێکدا بەڕاستی فەرمانیان پێ کراوە کە بڕو ایان پێی نەبێت وە شەیتان دەیەوێت کە گومڕایان بکات بە گومڕایی یەکی دوورلە ڕاستی.

الشیخ سلیمان بن عبدالله آل شیخ لەشەرح ی کتاب التوحید

(تيسير العزيز الحميد)

باب قوله تعالى :﴿ ألم تر إلى الذين يزعمون ...﴾ لەشیکردنەوەی ئەوئایەتە ئەفەرموێت

وفي الأية دليل على أن ترك التحاكم إلى الطاغوت الذي هو ما سوى الكتاب والسنة من الفرائض , وأن المتحاكم إليه غير مؤمن بل ولا مسلم))

. (ئایەتەکە بەڵگەیە لەسەر فەرزبونی وازهێنان لەحوکمبردنەوە بۆطاغوت کەطاغوت هەرشتێکە لەغیری کتاب وسونەت وە ئەوکەسەشی حوکمی بۆدەباتەوە باوەڕدارنیە بەڵکو موسڵمانیش نیە)

سەرنج بەن تەنها بەحوکم بردنەوە بۆلای طاغوت فەرمووی موسڵمان نیە

9 کەسێ حوکمی الله بزانێت لەقەزیەیەکدا بەڵام حوکمی پێ نەکات بەبێ هیچ عوزرێ کافرە بەڵام خیلاف هەیە لەم بابەتەدا لەنێوان ئەهلی سونەت

ئیمامی السدی دەفەرموێت

ومن لم يحكم بما أنزلت فتركه عمدا أو جار وهو يعلم فهو من الكافرين . تفسير ابن كثير

هەرکەسێ حوکم نەکات بەوەی الله دایبەزاندوە یان ستەم بکات وبشزانێت ئەوکارە پێچەوانەی حوکمی الله یە ئەوە لەکافرانە .

10 کەسێ هیچ یەکێ لەخاڵێ یەکەمەوە تا خاڵی هەشتەمی تێدانەبێ

واتا حاکم بەرنامەی وڵاتەکەی قورئان وسونەتە و جیهاد دەکات بۆ فەرزکردنی قورئان وسونەت بەڵام خزمێکی یان کەسێ نزیکی دزی دەکات دەستی نابڕێت ئەشز انێ حوکمی ئەودزە دەست بڕینە بەڵام ئەو دەستی نابڕێت

هەندێ لەزانایان تەکفیری دەکەن وەك ابن مسعود و سدی و عبدالرحمن بن قاسم ...هتد هەندێکی تریش وتویانە ئەم حاڵەتە کوفری بچوکە ئەگەرحەڵاڵی بکات یان جحدی بکات یان بیکات بەتشریع ی عام کافردەبێت

ئیمام ی ابن القیم رحمه الله : لەکتابی الصلاة وحکم تارکها ج: 1 ص: 79 دەفەرموێت

" وإذا حكم بغير ما أنزل الله أو فعل ما سماه رسول الله كفرا وهو " ملتزم للإسلام وشر ائعه " فقد قام به كفروإسلام "

ئەگەرحوکم بکات بەغیری ئەوەی الله دایبەزاندوە یان کردارێ بکات کەپێغەمبەری الله صلی الله علیه وسلم بەکوفرناوی بردبێت لەهەمان کاتدا ئەوکەسە پابەندبێت بەئیسلام وپاساکانی ئیسلام ئەوا کوفروئیسلامی تێدا کۆبۆتەوە .

واتا کافرنیە بەتەواوی چونکە تەنها پابەندی ئیسلام وپاساکان ئیسلامە بەڵام کەمتەرخەم بوە لەجێ بەجێکردنی یاسایەکی ئیسلام

الشيخ محمد ابن ابراهيم رحمه الله :دەفەرموێت :(وأما الذي قيل فيه كفر دون كفر إذا حاكم إلى غير الله مع اعتقاده أنه عاص وأن حكم الله هو الحق فهذا الذي يصدر منه المرة ونحوها

ئەوی کەوتراوە کوفر دون کوفرە ئەگەر حوکم بکات بەغیری ئەوەی الله دایبەزاندوە وباوەڕیشی و ابێت ئەو تاو انبارە وحوکمی الله هەقە وەئەم کارەش جــارێ یان چەند جارێ لێی دەربکەوێت

أما الذي جعل قوانين بترتيب وتخضيع فهو كفر وإن قالوا أخطأنا وحكم الشرع أعدل

بەڵام ئەوکەسەی یاسا دانێت بەڕێکخستن وملکەچ بونەوە ئەوا کوفر(ی تەواوە و پێی کافردەبێت) ئەگەرچی بڵێ هەڵەمان کرد وحوکمی شەرع دادوەرترە.

.فتاوى محمد بن إبراهيم 280/12 ، 6 ، 189 .

ئیمام ابن تیمیه دەفەرموێتو :وأمامن كان ملتزما لحكم الله ورسوله باطنا وظاهرا ، لكن عصى و اتبع هواه فهذا بمنزلة أمثاله من العصاة .

منهاج السنة لابن تيمية 5/ 130

بەڵام کەسێ پابەند بێت بەحوکمی الله وڕەسولەکەی صلی الله علیه وسلم لەناخ و لەڕووکەشدا بەڵام سەرپێچی بکات شوێن هەوای خۆی بکەوێت ئەمە لەڕیزی هاوشێوەکانیەتی لەتاوانباران

کەواتا کاتێ حکم بغیر ماانزل الله کوفری بچوکە کە حاکم پابەندبێت لەڕوکەشدا واتا لەدەستوورەکەیدا غیری شەرعی الله بەتاوان وقەدەغە ناوببات وە لەدڵیشەوە سەرپێچی فەرمانەکەی الله بەتاوان بزانێ ئینجا کوفرەکەی کوفری بچوکە

نەک حاکمێ لەڕووکەشدا پابەند نیە بەحەرام وحەڵاڵی الله وە هەرکەسێ ئەم جۆرە حاکمە بەموسڵمان بزانێت ئەوا مورجیئەیە چونکە تلازم ی نێوان التزام ی ظاهر وباطن ناکات

هەرکەسی کوفری گەورە ظاهر بکات کافرە جابا نیەت ومەبەستی دڵی کافربونیش نەبێت

حەمدانیەکان ومەدخەلیەکان وئیخوانیەکان باوەڕیان وایە کاتێ مرۆڤ کوفربکات کاتێ کافردەبێت ئەگەرلەدڵەوە مەبەستی دەرچون بێت لەئیسلام

بۆنمونە حەمدانیەکان دەڵێن کاتێ حوکمکردن بەیاسای ئیلحاد کوفرە گەرلەدڵەوە بەحەڵاڵی بزانێ

یان مەدخەلیەکان دەڵێن پێشمەرگە موسڵمانە چونکە بەچەک هەڵگرتنی لەدڵەوە مەبەستی کوفرنیە

یان ئیخوان دەڵێن کاتێ قبوریەکان کافرن گەرباوەڕیان و ابێت ئەومردو انە وەک الله تو انایان هەیە لەبەڕێوەبردنی جیهاندا

ئێمەش وەک ئەهلی سونەت

لەوەڵامدا دەڵێین

هەرکەس کوفربکات کافرە جابانیەت ومەبەستی دڵی کافربونیش نەبێت

① الإمام محمد بن جرير الطبري (310 هـ) لەکتابی " تهذيب الآثار": دەفەرموێ

إن من المسلمين من يخرج من الإسلام من غير أن يقصد الخروج منه .

لەموسڵمانان کەسانێ هەن دەردەچن لەئیسلام بەبێ ئەوەی مەبەستیان دەرچون بێت لەئیسلام

② الحافظ الكبير أبو عوانة (316 هـ) ئیمامی ابن حجر لەفەتح دا بەرگی 12/301-302 لێی دەگێڕێتەوە کەفەرموویەتی:"

وفيه أن من المسلمين من يخرج من الدين من غير أن يقصد الخروج منه ومن غير أن يختار دينا على دين الإسلام"

لەموسڵمانان هەیە دەردەچن لەدین بەبێ ئەوەی مەبەستیان دەرچون بێت لەدین وەبەبێ ئەوەی ئاینێکی تر هەڵبژێرن بەسەرئیسلامدا.

③ الشيخ عبد الله بن الحسين بن طاهر الحضرمي (1272 هـ) لەکتابی

سلم التوفيق إلى محبة الله على التحقيق: دەفەرموێ

" يجب على كل مسلم حفظُ إسلامه وصونُهُ عمَّا يفسده ويبطلُهُ ويقطعُهُ وهو الرّدّةُ والعياذ بالله تعالى وقد كثُرَ في هذا الزمان التساهلُ في الكلام حتى إنَّهُ يخرج من بعضهم ألفاظٌ تُخرجهم عن الإسلام ولا يَرَوْنَ ذلك ذنبًا فضلاً عن كونه كفرًا"

واجبە لەسەر هەمو موسڵمانێ ئیسلامەتیەکەی بپارێزێت وبەرگری لێ بکات لەهەموو ئەوشتانەی ئیسلامەتی تێك ئەیەن و هەڵی دەوەشێننەوە و ئیسلامەتی دەپچڕێنێت کەئەوەش هەڵگەڕانەوەیە لەدین الله پەنامان بدات وە لەم سەردەمەدا ئاسانکاری کراوە لەگوفتاردا تاوای لێهاتوە خەڵکانێ بەهۆی قسەکانیانەوە لەئیسلام دەردەچن وە #ناشـزانن_ئەوقسانە_تاوانە_چجا_بەکوفری بزانن .

④الإمام المحدث الشيخ عبد الله بن الهرري (1429 هـ) لەمختصرەکەیدا پەڕەی/14: "دەفەرموێت

وذلك مصداقُ قوله صلى الله عليه وسلم :" إن العبد ليتكلم بالكلمة لا يرى بها بأسًا يهوي بها في النار سبعين خريفًا" أي مسافة سبعين عامًا في النزول وذلك منتهى جهنم وهو خاصٌ بالكفار. والحديث رواه الترمذي وحسَّنَه. وفي معناه حديث رواه البخاري ومسلم،

ئەمە ڕاستخەرەوەی ئەو فەرموودەیەیە کە پێغەمبەری الله صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی بەندەی واهەیە قسەیەك ئەکات هیچ گوێی پێ نادات بەهۆی ئەوقسەیەوە هەفتا پایز فرێ ئەدرێتە دۆزەخەوە و اتا ئەندازەی هەفتا ساڵ لەفرێدان دایە تادەگاتە بنی دۆزەخ وەئەمەش تایبەتە بـەکافـران

5 الدمياطي (1310هـ) له إعانة الطالبين على حل ألفاظ فتح المعين(م2/ج133/4) دەڵێت

: "واعلم أنه يجري على ألسنة العامة جملة من أنواع الكفر من غير أن يعلموا أنها كذلك فيجب على أهل العلم أن يبينوا لهم ذلك لعلهم يجتنبونه إذا علموه لئلا تحبط أعمالهم ويخلدوا في أعظم العذاب، وأشد العقاب، ومعرفة ذلك أمر مهمّ جدًا، وذلك لأن من لم يعرف الشرّيقع فيه وهو لا يدري، وكل شرّسببه الجهل، وكل خير سببه العلم، فهو النور المبين.

باش بزانە لەسەر زمانی خەڵکی عەوام گەلێك وشە دێتە سەر زمانیان لەجۆرەکانی کوفرە #بەبێ_ئەوەی بزانن ئەوە کوفرە جاپێویستە زانایان فێریان بکەن کەئەوقسانە کوفرەتاڵێ دوربکەونەوە ونەکەونە ناویەوە بۆئەوەی کردارەکانیان پوچەڵ نەبێتەوە ونەچنە ناو دۆزەخە بەهەمیشەی تێدا بمێێننەوە وەزانینی ئەو شتانە زۆر گرنگە چونکە ئەوکەسەی خراپە نەناسیە تێی ئەکەوێت وبەبێ ئەوەی بزانێت وەهەموو خراپەیەک هۆکارەکەی جەهلە وە هەموو خێرێک هۆکارەکەی زانستە کەزانست ڕوناکیەکی ڕونە.

6 الإمام ابن جرير الطبري : دەفەرموێت

(بل أكثر هؤلاء المشركين لا يعلمون الصواب فيما يقولون ولا فيما يأتون ويذرون، فهم معرضون عن الحق جهلا منهم به، وقلَّة فهم) .

زۆربەی ئەو موشریکانە هەق ناناسن لەوەی دەیڵێن ولەوەی ئەیکەن ولەوەی بۆی ئەچن ئەوان پشتیان لەهەق کردوە بەهۆی نەفامی خۆیانەوە و کەمی تێگەیشتنیانەوە

.[تفسير ابن جرير الطبري ج 16 / 249].

⑦ابن تيمية رحمه الله، له (الصارم المسلول):دەفەرموێت

"وبالجملة؛ فمن قال أو فعل ما هو كفر؛ كفَر بذلك وإن لم يقصد أن يكون كافرًا.. إذ لا يقصد الكفرَ أحدٌ إلَّا ما شاء الله

بەگشتی هەرکەسێ قسەیەك بڵێ یان کردارێ بکات کەکوفربێت ئەوا کافردەبێت ئەگەرچی مەبەستی ئەوەش نەبێت کەپێی ببێت بەکافر چونکە کەس نیە مەبەستی کافربون بێت ئیلا ئەوەنەبێت الله ویستی لێ بێت .

⑧الشيخ عبد الله بن عبد الرحمن أبو بطين رحمه الله تعالى دەفەرموێت

(فذمهم الله سبحانه وسماهم مشركين مع كونهم لم يعلموا أن فعلهم معهم هذا عبادة لهم فلم يعذروا بالجهل)

الله تعالى سەرزەنشتی موشریکان دەکات وناویان بەموشریك دەبات لەکاتێکدا ئەوموشریکانە نەیان دەزانی کارەکەیان عیبادەتکردنە بۆ غیری الله لەگەڵ ئەوەشدا عوزریان پێ نەدرا بەنەزانی

[فتاوى الأئمة النجدية ج 3 / 185].

ڕووەوەرگێڕان لەحوکمکردن بەکتابی الله نەفی ئەصلی ئیمان دەکات

①قال الله تعالى (قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ ۖ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ) آل عِمرَان : ٣٢

بڵێ: دەبێ گوێڕ ایەڵی الله وپەیامبەربن صلى الله عليه وسلم

خۆئەگەرروویان وەرگێڕاو و گوێڕ ایەڵ نەبوون چاک بز انن کە کافربوون و الله ش بێ باوەرانی خۆشناوێ.

②ڕووەوەرگێڕان لەحوکمکردن بەکتابی الله نەفی ئەصلی ئیمان دەکات

قال الله تعالى

(وَكَيْفَ يُحَكِّمُونَكَ وَعِندَهُمُ التَّوْرَاةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِن بَعْدِ ذَٰلِكَ ۚ وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ) المَائدة : ٤٣

سەیرە ئەوانە دێنە لات و، دەیانەوێ تۆ بکەنە دادوەر بۆ کێشەکانیان وخۆشیان (تەورات) یان لایەو بەروونی حوکم و بڕیاری الله ی تێدایەو کاریشی پێناکەن، واتە: هاتنەکەیان بۆ لای تۆ مەبەستیان پێی جێ بەجێکردنی حوکمی الله نیە لەگەڵ ئەوەشدا دێن بۆ بەدادوەرکردنی تۆ، کەچی دوای داوەرییەکەی تۆ پشت هەڵدەکەن و ڕوو وەردەگێڕن ئائەوانە بەبێ گومانی بڕوادار نین، نە بەتۆ، نەبە تەوراتەکەی خۆشیان.

لەم ئایەتەدا الله لەسەروی حەوت چینی ئاسمانەوە بڕیاری داوە کەهەرکەسێ شوێنی حوکمی غەیری الله بکەوێ کافردەبێ ،

وەڵامێ بۆقیامەتت ئامادەبکە کاتێ الله لێت دەپرسێ من لەقورئانەکەمدا تەکفیری ئەو انەم دەکرد کەحوکم بەقورئان نەکەن تۆبۆچی تەکفیرت نەدەکردن

(3) قـال الله تعالی

(وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِّنْهُم مِّن بَعْدِ ذَٰلِكَ ۚ وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ) النُّور : ٤٧

بەسەرزاری دەڵێن: ئێمەش بڕوامان بە الله و بە پەیامبەرهێناوەو گوێڕایەڵیشیمان کردووە کەچی هەردوای ئەوە دەستەیەکیان، لەبڕیارەکانی الله ڕووەردەچەرخێنن

ئا ئەوانە لە بنەڕەتدا بڕوادارنین، بەڵکو تەنها بەدەم دەڵێن بڕوایان هێناوەو دەڵێن گوێڕایەڵین.

تەماشاکەن الله تعالی فێرمان دەکات ئەگەر حاکمێ بەدەم بڵێت من بەحوکمی الله ڕازیم و حوکمیشی پێ دەکەم بەڵام لەو اقعدا پشتی لێ بکات ئەوا کافرە

کەچی حەمدانیەکان دژی ئەم وتەیەی الله قسە دەکەن دەڵێن حاکم بڵێت باوەڕم بەحوکمی الله هەیە بەڵام پشتی لێ بکات ئیماندارە !

(4) قـال الله تعالی

(إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِم مِّن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى ۙ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ) مُحَمّد : ٢٥

بێگومان ئەوانەی کە لە ئیسلام هەڵگەڕانەوە، پاش ئەوەی کە ڕێی ئیمان و رووناکیان بۆ دەرکەوت شەیتان کارە خراپەکانی بۆ ڕازاندبوونەوەو، هیواکانی بۆ درێژکردبوونەوە.

(ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ ۖ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ) مُحَمّد : ٢٦

هۆکاری مورتەدبونەوەکەشیان ئەوە بوو

وتیان بەوانەی کە ڕقیان لە قورئانە ئێمە لە هەندێ ئیش و کارا بە قسەتان دەکەین، وەک نەچوون بۆ جیهادو لە ماڵەوە دانیشتن اللە تعالی ش دەزانێت بە پەنهانکردنی ئەو قسەیەیان کەبەجولەکەیان وتبوو

، وەک لە سوورەتێکدا سەبارەت بەزانینی نهێنیەکانیان دەفەرمووێ: [..وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ..] ٤/٨١.

ئەگەر کەسێ بەکافران بڵێت لەهەندی شتدا بەقسەتان دەکەم نمونەی نەچون بۆجیهاد ئەی چجای کەسێ بەقسەی کافران بکات لەحوکم نەکردن بەقورئان و دانانی یاسای دەستکرد ئەمە کوفرەکەی گەورەترە وڕونترە.

هەندێلەسەرەکانی حەمدانیەکان هەستاون بەچەواشەکاری ودرۆ تەنانەت بەدەم زاناکانیشەوە

شێخ محمد لەم فەتو ایەدا دەفەرموێ

وإن من #اقبح_السيئات_وأعظم_المنكرات_التحاكم

إلى #غير_شريعة الله من #القوانين_الوضعية، والنظم البشرية، وعادات الإسلاف والإجداد التي قد وقع فيها كثير من الناس إليوم وارتضاها بدلًا من شريعة الله التي بعث بها رسوله محمدًا - ﷺ -

له خراپترین تاوان وخراپەکاریەکان بریتیە لەحوکم گێڕانەوە بۆ جگە لەشەریعەتی الله لەیاسا دەستکردەکان و یاساکانی مرۆڤ و نەریتی باوباپیران وپێشینەکان کەخەڵکێکی زۆر توشی ئەمە بونە و ڕازی بونە بەویاسایانە لەجیاتی شەریعەتی الله کەمحمدی پێ ڕەوانەکراوە صلى الله عليه وسلم

#ولا_ريب_أن_ذلك_من_أعظم_النفاق، #ومن_أكبر_شعائر_الكفر والظلم والفسوق وأحكام الجاهلية التي أبطلها القرآن وحذرعنها الرسول - ﷺ -،

وەگومانی تێدانیە حوکم گێڕانەوە بۆئەویاسایانە لە #گـەورەترین جۆری نیفاقە وە #گەورەترین_دروشمی_کوفروستەم_وفاسق_بونە(کوفری گەورە وستەمی گەورە وفسق ی گەورە مرۆڤ لەئیسلام دەردەکات)

قال تعالى: (ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك وما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت وقد أمروا أن يكفروا به ويريد الشيءطان أن يضلهم ضلالا بعيدًا وإذ قيل لهم تعالوا إلى ما أنزل الله وإلى الرسول رأيت المنافقين يصدون عنك صدودًا)

جا ئەمە جاهل بونی حمدانیەکانە بەفەتوایەکی بچوک ئاخۆ دەبێت چۆن لەمەنهەجی سەلەف تێبگەن وچۆن جمع ی نێوان وتەی زانایان بکەن!

لادانی حوکمی الله ودانانی یاسای دەستکرد لەجێگایدا بەڵگەیە لەسەر جحود و باوەڕنەبون بەحوکمی الله

(1)ئیمام ی لرازي لەتەفسیری وتەی الله کەفەرمویەتی

{فليحذر الذين يُخالفون عن أمره أن تصيبهم فتنة أو يُصيبهم عذاب أليم} [النور: 63]

ئەم ئایەتە بەڵگەهەیە لەسەرئەوەی هەرکەسێ ڕەدی فەرمانی الله و پێغەمبەرصلى الله عليه وسلم بکاتەوە ئەوا دەرچوە لەئیسلام جایەکسانە ڕەدکردنەوەی فەرمانەکەی الله (1)بەپشت لێکردن بێ یان بەهۆی (2)گومانبون بێت ئەمەش ڕاستێتی ئەوە دەرئەخات کەهاوەڵان بۆی چون لەحوکم دانیان بەمورتەد دانانی زەکات نەدەرەکان

التفسير الكبير، ج3.

کەو اتا ڕەدکردنەوەی حوکمی الله بە دووجۆر ڕوودەدات

جۆری یەکەم پشت هەڵکردن لەکارپێکردنی وەک مانعی زەکات

جۆری دووەم بە اعتقاد کەگومانی لەحوکمی الله بێت وبەباشی نەزانێت کەواتا لێرەدا تێگەشتین جحود وڕەد لەلای زانایان مەبەست پێی دووشتە یەکەم پشت تێکردن ە بەکرداروە جۆری دووەم مەبەست پێی اعتقادە

(2) الإمام الجصاص رحمه الله فەرمویەتی لەتەفسیری

{فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم ثم لا يجدوا في أنفُسهم حرجاً مما قضيت ويسلموا تسليماً} [النساء: 65]:

لەم ئایەتە بەڵگە هەیە کەهەرکەسێ ڕەدی شتێ لەفەرمانەکان الله بداتەوە یان فەرمانەکانی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەوا لەئیسلام دەرچووە

جا ئەو ڕەدکردنەوە بەهۆی گومان بونەوە بێت یان وازهێنت لەقبوڵ کردنی حوکمەکە وپابەند نەبێت وملکەچ نەبونی بۆی

ئەمەش ڕاستێتی ئەوە دەرئەخات کەهاوەڵان بۆی چون لەحوکم دانیان بەمورتەد دانانی زەکات نەدەرەکان وە بەکەنیزەك کردنی ژنەکانیان

وە الله حوکمی داوە هەرکەس تەسلیم پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم نەبێت لە ئیمانداران نیە

أحكام القرآن للجصاص، ج3 صـ181.

گومانی تێدانیە زەکات نەدەرەکان دووجۆربون

جۆرێکیان باوەڕیان بەزەکات هەبوو تەنها لەبەرڕەزیلی زەکاتیان نەئەیا

جۆری دووەم جحدی زەکاتیان کرد

جا هەردوو طائفەکە تەکفیرکران لەلای هاوەڵان

ئەوەی جێی مەبەستە ئیمام جصاص قبوڵنەکردنی حوکمی شوبهاند بەحاڵی مانعی زەکات

کەو اتا قبوڵ نەکردنی حوکمی الله هەرئەوەنیە کەسەکە بڵێت حوکمی الله م ناوێ بەڵکو گەر کرداری بکات پشت هەڵبکات لەحوکمێکی الله ئەوا حوکمی الله ی قبوڵ نەکردوە ئەگەرچی باوەڕیشی بەوحوکمە هەبێ وەک مانع ی زەکات

③ الشيخ حَمَد بن علي بن عتيق النجدى رحمه الله دوای باسکردنی وتەکەی ابن،کثیرلەسەرتەکفیری تەتارفەرمویەتی

منیش دەڵێم ئەمە هاوشێوەی ئەوەیە کە دەشتەکیەکان وهاوشێوەکانیان تێی کەوتون لەحوکم کردنیان بەنەریتی باپیر انیان وە بەوەی کەپێشینەکانیان بۆیانیان داناوە وە ناویان لێ ناوە (یاسای رفاقە) وە دەیخەنە پێش کتاب وسونەتی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم وەهەرکەسێ ئەوکارە بکات کافرە کوشتنی واجبە تادەگەڕێتەوا بۆ لای حوکمی الله ورسولەکەی صلی الله علیه وسلم.

سبيل النجاة والفكاك من موالاة المرتدين وأهل الإشراك صـ 84 طبعة 1408.

شێخ چەند خاڵێ گرنگی باس کرد

(1)تشریع دانان کوفرێکە خاوەنەکەی کافردەکات

(2)کەسێ حوکمی غیری الله بخاتە پێش حوکمی الله ـوە کافردەبێت

سەرنج بەن شێخ نەیفەرموو فەزڵی یاسادەستکردەکان بدات بەسەر شەرعی الله بەڵکو فەرمووی پێشی بخات

واتا وەک دەشتەکیەکان کە ئیسلامیان وەلانا بوو یاسای نەریتی باوباپیرانیان خستبوە پێش ئیسلام تایاسای نەریت هەبو ایە حوکمیان بەئیسلام نەئەکرد

(3)شێخ فەرمووی کافرن کوشتنیان واجبە تادەگەڕێنەوە بۆحوکمی الله

سەرنج بەن نەیفەرموو تا ئیمان ئەهێنن واعتقادیان چاک ئەکەنەوە بەڵکو فەرمووی تادەگەڕێنەوە بۆحوکم کردن بەئیسلام کەواتا مناط تەکفیرکردنەکەیان لەبەرحوکم نەکردنە بە ئیسلام نەک لەبەراعتقاد

(4)الشیخ عبد الله بن حَمید النجدی رحمه الله تعالی فەرمویەتی

ئەوکەسەی یاسایەکی گشتی دابنێت و خەڵکی پێوە پابەند بکات وە یاساکەش پێچەوانەی حوکمی الله بێت ئەوا ئەمە لە ئیسلام دەری ئەکات و دەبێتە کـافر.

أهمية الجهاد لعلي العلياني، صـ196.

مناط ی تەکفیرکردنەکە بریتی بوو لەیاسادانان و پابەندکردنی خەڵکی بەیاسای دەستکردەوە

⑥محمد رشيد رضا لەتەفسیری ئایەتی {وإذا قيل لهم تعالوا إلى ما أنزل الله} النساء

ئەفەرمویت

ئەو ئایەتە ئەوانە دەگرێتەوە کەپشت دەکەن لەحوکمی الله ورسولەکەی بەئەنقەست وە دوای ئەوەی کەئاگادارکرایەوە هەر (نەگەڕایەوە بۆحوکمی الله) ئەوا دەبێتە مونافیق وە هیچ گرنگی نادرێت بە ئەو ئیمان وئیسلامەتیەی کەبانگەشەی دەکات (واتا بڵێتیش باوەڕدارم ئەوا لێ قبوڵ ناکرێ چونکە پشتی هەڵکردوە پشت هەڵکردنەکەشی بەڵگەی باوەڕنەبونیەتی بەحوکمی الله)

تفسير المنار

جەهالەتی حەمدانی وعمومیەکان:

ئایا هەرکەسێ مورتەدێ تەکفیرنەکات کافردەبێت ؟

بێگومان ئەم قاعیدە شەرح وتەفصیلی پێدراوە کەحەمدانی وعمومیەکان پیشەیان وەرگرتنی وتەی مطلق ە ووازهێنانە لەشەرحی هەمان ئەوزانایانەی کەئەووتانەیان بەمطلق ی وتوە

لەوەڵامدا دەڵێین

(1)هەرکەسێ کوفرەکەی ئیجماعی لەسەربێت وەك کوفری جەهمیەکان کەنکۆڵی بونی الله وهەموو سیفات وناوەکانی دەکەن وجەحدی قورئان ئەکەن خۆشیان پێ موسڵمانە

هەرکەس حاڵیان بزانێت وبزانێت وتەکانیان کوفرە وە فلان کەس جەهمیە وئیقامە حوجەکراوە

لەگەڵ ئەوەشدا تەکفیری نەکات ئەوا کافردەبێت

(2)هەرکەسێ وتەکەی کوفربێت بەئیجماع وەک تەئویل کردنی سیفەتێکی الله

بەڵام تەئویلکاری سیفەتەکە ئیقامە حوجە نەکرابێت

ئەوا ئەوکەسەی کەتەکفیری تەئویل کار ناکات لەبەرئەوەی عوزری پێ دەدات کەتەئویل مانع ی تەکفیرە

ئەوا ئەم کەسە تەکفیرناکرێت چونکە بەئیجماع عوزر بەجەهل هەیە لەتەئویل کردنی هەندێ سیفاتی الله دا

بەڵام گەر پێی وابێت تەئویلکردنی سیفات کوفرنیە بۆیە تەکفیری تەئویل کاران ناکات

ئەوا لەپاش ئیقامە حوجە تەکفیردەکرێت هۆکاری تەکفیرکردنەکەشی ئەوەیە انکاری حوکمێکی الله کردوە شتێ الله بەکوفری داناوە ئەو بەکوفری دانەناوە

③هەرکەسێ کوفرەکەی خیلافی لەسەربێت وەک کوفری نوێژنەکەرئەوا هەرکەس تەکفیری نەکات کافرنابێت بەئیجماع

④هەرکەس تەکفیری یهود ونەصارا وکافری ئەصڵی نەکات ڕاستەوخۆ تەکفیردەکرێت

⑤هەرکەسێ تەکفیری گۆڕپەرستان نەکات ئەوا تەکفیردەکرێ لەپاش فێرکردنی بەوەی کەگۆڕپەرستان بەقورئان وسونەت تەکفیرکراون گەر هەر تەکفیریان نەکات تەکفیردەکرێت

بۆسەلماندنی ئەوپێنج خاڵە وتەی زانایان دەهێنینەوە

یەکەم(اسماء والصیفات) هەرکەسێ ئەو جەهمیانە تەکفیرنەکات <u>کەئیقامە حوجە</u> کراون ئەوا خۆی کافردەبێتەوە

الامام ابن ابي عاصم (زانایەکی سەلەفە لەساڵی 287 ه)وەفاتی کردوە دەفەرموێ

: (والقرآن كلام الله تبارك وتعالى تكلم الله به ليس بمخلوق، ومن قال: مخلوق، ممن قامت عليه الحجة فكافر بالله العظيم، ومن قال من قبل أن تقوم عليه الحجة فلا شيء عليه)

و اتا :قورئان وتەی الله تبارك وتعالى يە وقسەی پێكردوە ومەخلوق نيە هەركەسێ بڵێ مەخلوقە ئەلەوكەسانەی كەئيقامە حجە كراون ئەوا كافرە بەالله وەهەركەس ئێش ئيقامە حوجە و ابڵێت ئەوا هيچ ی لەسەرنيە.

كتاب السنة لە 645/2 ط المكتب الاسلامي

حوكمی ئەوكەسەی تەكفيری ئەوجەهميانە ناكات كە ئيقامە حوجە كراون

① الإمام عبد الرحمن بن أبي حاتم لەباسی عەقيدەی باوكی خۆيدا وعەقيدی أبي زرعة "أصول السنة واعتقاد الدين" ص.2 "دەگێڕێتەوە كەفەرموويانە

ومن زعم أن القرآن مخلوق فهو كافر بالله العظيم كفرًا ينقل من الملة ومن شك في كفره ممن يفهم فهو كافر"

هەركەسێ پێی و ابێ قورئان مەخلوقە ئەوا كافرە بەالله كوفرێ لەدين دەری دەكات هەركەس گومانی هەبێت لەكافربونيان بەومەرجەی ئەوكەسە تێ بگات (و اتا فهمی حوجەی هەبێت وبزانێت كەوتنی قورئان مەخلوقە كوفرە وخاوەنەكەی پێی كافردەبێ جاگەرهەرتەكفيری نەكات) ئەوا كافردەبێت بەتەكفيرنەكردن.

② الإمام أبو حاتم الرازي رحمه الله دەفەرموێت

" من زعم أنه مخلوق مجعول فهو كافر كفرا ينتقل به عن الملة ومن شك في كفره ممن يفهم ولا يجهل فهو كافر ومن كان جاهلاً علم فإن أذعن بالحق بتكفيره وإلا ألزم الكفر"

هەرکەس پێی وابێت قورئان مەخلوقە ئەوا کافرە کوفرێ لەدین دەری دەکات وەهەرکەس گومانی هەبێت لەکوفرەکەی بەمەرجێ تێ بگات و جاهل نەبێت ئەوا کافرە بەڵام ئەگەر جاهل بوو فێردەکرێ ئەگەر پاش فێرکردن ملکەچ نەبوو تەکفیردەکرێ

طبقات الحنابلة 286/1

کەواتە هەرکەسێ مورتەدێ تەکفیرنەکات یەکسەر تەکفیرناکرێت تا ئیقامە حجە دەکرێت پاش ئیقامەحجە تەکفیری ئەو مورتەدە نەکات خۆشی تەکفیردەکرێ

③ أبو الشيخ الأصبهاني رحمه الله دەفەرموێت :

"من شك في كفر من قال: القرآن مخلوق بعد علمه، وبعد أن سمع من العلماء المرضيين ذلك؛ فهو مثله"

هەرکەس گومانی هەبێت لەکوفری ئەوانەی کەدەڵێن قورئان مەخلوقە لەپاش زانست بون وبیستنی وتی زانایان لەسەر کوفری ئەوانەی کەدەڵێن قورئان مەخلوقە لەگەڵ هەمووئەوەشدا تەکفیریان نەکات ئەوا کافرە.

الحجة في بيان المحجة 240/1

④ ئیمام أَحْمَد بْن منيع البغوي (. 244هـ) "دەفەرموێ

من زعم أنه مَخْلُوق فَهُوَ جهمي، وَمن وقف فِيهِ فَإِن كَانَ مِمَّن لَا يعقل مثل البقالين وَالنِّسَاء وَالصبيان سكت عَنهُ وَعُلم، وَإِن كَانَ مِمَّن يفهم فَأَجره فِي وَادي الْجَهْمِية"

هەرکەس پێی وابێت قورئان مەخلوقە ئەوا جەهمیە هەرکەس بوەستێ لەتەکفیرکردنیان ئەگەر لێیان تێنەگات وەك بەقاڵ و ئافرەتەکان ومنداڵەکان ئەوا فێریان دەکەین بەڵام ئەگەر کەسێ تێ بگات لەکوفرەکانیان وتەکفیریان نەکات ئەویش بۆڕادەکێشرێت بۆ دۆڵی جەهمیەکان.

الحجة في بيان المحجة 424/1

ئەوکەسەی مورتەدێ تەکفیرناکات بەدوو مەرج تەکفیر دەکرێ

①زانینی حاڵی مورتەدەکە

②زانینی بەڵگەکانی قورئان وسونەت لەسەرئەوکوفرە

بەڵگە لەسەر نمونەی دووەم کەکەسێ تەکفیری کەسێ ناکات کەلەتەکفیرکردنی ئەوکەسەدا خیلاف هەیە

⑤ الإمام أبو عبد الله بن حامد الحنبلي (ت. 402 هـ): "دەفەرموێت

من لم يكفر من كفرناه فسق وهجر. وفي كفره وجهان"

هەرکەسێ ئەوکەسە تەکفیرنەکات کەئێمە تەکفیرمان کردوە ئەو افاسقە وهەجردەکرێ وە لەبارەی تەکفیرکردنیەوە دوو وتە هەیە .

الإنصاف 21/10

کەو اتا ئەو بابەتانەی کە اجتهادین وقطعی نین ئەوا هەرکەسێ تەکفیری ئەوکەسە نەکات کافرناکرێت

بەپێچەوانەی ئەوکەسەی کەئەگەر تەکفیری یهود ونەصارا و موشرکین نەکات کافردەبێت بەئیجماع

⑥ئیمام ابن تیمیة رحمه الله: لەبارەی ئیمام احمدەوە دەفەرموێت

" وَعَنْهُ فِي تَكْفِيرِ مَنْ لَا يُكَفِّرُ رِوَايَتَانِ أَصَحُّهُمَا لَا يَكْفُرُ"

لەئیمام احمدەوە دوو وتە هاتوە لەسەر حوکمی ئەوکەسەی تەکفیری کافرێ نەکات دروستترینی ئەو دوو وتە ئەوەیە کەئیمام احمد تەکفیرناکات بەتەکفیرنەکردن .

مجموع الفتاوی 486/12

ڕەنگە کەسێ بچێت دەیان وتەی مطلق بهێنێت بڵێت ئەوەتا ئیمام احمد وادەڵێت

ئێمەش دەڵێین ڕاستە ئەوە بۆ کوفرێک وتراوە کەئیجماعی لەسەربێت وقطعی بێت نەک بۆ کوفرێک کە اجتهادی بێت هەندێ زانا تەکفیریان بکات وهەندێ بەموسڵمانیان دابنێت لەم حاڵەتەدا هیچ لایەنێک تەکفیرناکرێت

کەسێ کەتەکفیری گۆڕپەرستەکان نەکات تەکفیر دەکرێت لەپاش ئیقامە حوجە ولادانی گومانەکانی(و اتا کەسێ یەکەم کەگۆڕپەرستە کافرە بەڵام کەسێ دووەم کەتەکفیری گۆڕپەرستەکان نەکات تەکفیر دەکرێت لەپاش ئیقامە حوجە ولادانی گومانەکانی)

شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب لە ناقضی سێهەمی ئیسلام فەرموویەتی ئەوکەسەی تەکفیری کافران ناکات کافرە بەڵام کوڕەزاکەی شێخ محمد شەرحی ئەم قاعیدەیە دەکات بۆمان

(7)شێخ سلیمان بن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب دەفەرموێ

: " إن كان شاكاً في كفرهم (أي عباد القبور)، أو جاهلاً بكفرهم: بينت له الأدلة من كتاب الله و سنة رسوله صلى الله عليه وسلم على كفرهم فإن شك بعد ذلك أو تردد، فإنه كافر؛ بإجماع العلماء: على أن من شك في كفر الكفار فهو كافر"

ئەگەر کەسێ گومانی هەبێت لەکوفری گۆڕپەرستان یان جاهل بێت بەکوفرەکەیان ئەوا بەڵگەی بۆ دەهێنرێتەوە لەقورئان وسونەت لەسەر کافربونی گۆڕپەرستان جائەگەر لەپاش ئەوەش دوو دڵ بێت لەتەکفیرکردنیان ئەوا کافرە بەئیجماع ی زانایان بەپێی قاعیدەی من لم يكفر الكافر فهو كافر

أوثق عرى الإيمان ص. 37

کەو اتا جەهل ی کرد بەعوزر

لێرەدا مەبەستی ئەوەنیە کەسێ حاڵی گۆڕپەرستان نەزانێت

بەڵکو کەسەکە دەزانێ گۆڕپەرستان هاوارلەگۆڕ دەکەن بەڵام جەهلی هەیە نازانێ بەوکارەیان لەدین دەردەچن بۆیە ئێمەش بەڵگەی بۆ دەهێنینەوە لەقورئان وسونەت تابزانێت کاری گۆڕپەرستان بەقورئان وسونەت کوفری دەرخەرە لەئیسلام لەپاش ئەوەش هەرتەکفیریان نەکات ئەوا خۆشی وەک گۆڕپەرستان تەکفیردەکرێت

تەنانەت شێخ سلیمان ابن سحمان کەچەندان وتەی مطلق ی توندی هەیە لەسەر تەکفیرنەکردنی جەهمیەکان بەڵام لێرەدا شەرحی وتەکانی خۆی دەکات دەڵێت هەرکەسێ بەتەئویلەوە بەرگری لەوجەهمیانەش بکات کەئیقامە حوجە کراون من نازانم حوکمی ئەم کەسە چیە !

کەچی حەمدانیەکی جاهل زۆر بەئاسانە دێت تەکفیری ابن تیمیە و دەولە دەکات کەتەکفیری هەندێ لەئەشاعرە ناکەن !

⑧ الشیخ سلیمان بن سحمان لەبارەی جەهمیەکان و گۆڕپەرستەکان دەفەرموێت

ومن والاهم أو جادل عنهم بعد ما تبين له كلام العلماء في تكفيرهم وتحقق أنه قد بلغتهم الحجة وقامت عليهم بإنكار أهل الإسلام عليهم وإن لم يفهموا الحجة ثم كابر وعاند فإن كان عن تأويل فلا أدري ما حالهم وأمره شديد ووعيده أشد وعيد وإن كان غير ذلك فنعوذ بالله من الحور بعد الكور"

هەرکەسێ دۆستایەتیان بکات یان مشتومڕیان لەسەربکات لەپاش ئەوەی وتەی زانایانی پێ گەشتبێت لەسەر تەکفیرکردنیان وە بشزانێت جەهمیەکان وگۆڕپەرستەکان ئیقامە حوجە کراون بەئینکاری کردنی ئەهلی ئیسلام لەسەریان ئەگەرچی بەجوانیش تێنەگەن لەبەڵگەکانی قورئان وسونەت بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا عینادی بکات هەر بەرگری ودۆستایەتی جەهمیەکان وقبوریەکان بکات ئەگەر بەتەئویلەوە وابکات ئەوا نازانم حاڵی ئەم کەسە چیە بەڵام هەڕەشەی

توندی لەسەرە بەڵام ئەگەر بەبێ تەئویل وابکات ئەوا پەنا دەگرین بەالله لەهەڵوەشاندنەوە لەپاش کۆکردنەوە .كشف الشبهتين ص. 32

⑨دیسان الشيخ سليمان بن سحمان رحمه الله بدەفەرموێت

"لو قدر أن أحداً من العلماء توقف عن القول بكفر أحد من هؤلاء الجهال المقلدين للجهمية أو الجهال المقلدين لعباد القبور أمكن أن نعتذرعنه بأنه مخطئ معذور ولا نقول بكفره لعدم عصمته من الخطأ ، والإجماع في ذلك قطعي.

ئەگەر گریمان یەکێ لەزانایان وەستا لەتەکفیرکردنی جاهيله مقلده جەهمیەکان یان جاهيله مقلده گۆڕپەرستەکان ئەوا عوزری بۆ دەهێنرێتەوە بەوەی کەوا هەڵەیە وعوزری هەیە و تەکفیری ناکەین بەهۆی ئەوەی کەس نیە مەعصوم بێت لەهەڵە وە ئەم وتەیەش بەئیجماع بڕاوەتەوە

كشف الأوهام والالتباس ص. 28

سەیری ئەو وتە جوانەی ئەم زانایە بکەن وسەیری ئەخلاقی حەمدانیە گەمژەکانیش بکەن

⑩دیسان الشيخ سلميان بن سحمان لەبارەی حوکمی ئەوانەی ڕۆشتن بۆ وڵاتی کوفر حەڵاڵ دەکەن دەفەرموێت

"وأما من قامت له شبهة، أو تأول، وزعم أن هذا السفر ليس بحرام، ولكن مباح، لأنه يظهر دينه، وأن البلد التي يسافر إليها ليست عنده ببلد كفر، إلى غير ذلك من

الشبه والتأويل، فهذا لا يكفر بإباحة ما حرمه الله ورسوله، لقيام الشبهة معه، والتأويل المانع من تكفيره"

بەڵام ئەگەر کەسێ وابڵێت بەهۆی ئەوەی شوبهەی هەبێت یان تەئویل وە پێی وابێت ئەو سەفەرکردنە حەرام نیە وحەڵاڵە ولەبەرئەوەی ئەوکەسە بەنوێژکردن اظهاری دینی کردوە وە سەفەرکردن بۆ ئەو وڵاتە کوفریە حەڵاڵ بکات بەبیانوی ئەوەی پێی وابێت ئەو وڵاتە وڵاتی کوفرنیە لەلای ئەو هاوشێوەی ئەم گومان وتەئویلانە ئەوا ئەم کەسە تەکفیرناکرێت بەحەڵاڵکردنی ئەوشتەی الله وڕسولەکەی حەرامیان کردوە بەهۆی ئەوەی توشی شوبهە هاتوە وە تەئویل مانع ە لەتەکفیرکردنی .

الدرر 487/8

ئێستا بۆتان دەربکەوێ حەمدان ی وعمومی جگە لەهێنانی وتەی مطلق ی ئەم زانایانە ئاگایان لەم شتانە نیە دەسا فەرموو ئەگەرپیاون ومەنهەجین ابن سحمان یش تەکفیربکەن هەروەک چۆن دەولە و ابن تیمیەتان تەکفیرکرد

لەهەموشی خۆشترئەوەیە ئەوان ابن سحمان بەموسڵمان دەزانن ابن تیمیەیان پێ کافرە

لەکاتیکدا ابن سحمان ابن تیمیە بەمامۆستای خۆی دەزانێت ! ئەوەش تناقضاتی عەقیدەی حەمدانی

هەوڵێ بۆ جوڵاندنی ئەقڵی تێگەیشتوەکان

لەکۆتایدائەم پرسیارە بۆحەمدانی وهاوبڕواکانی

حەمدانیەکان ئەڵێن شێخەکانی دەولە کافرن چونکە تەکفیری ابن حجر و نەووی ناکەن !

باشە ئەگەرئێوە ڕاستگۆن

- بۆچی تەکفیری عادل ال حمدانی دامەزرێنەری فکرەکەتان ناکەن

چونکە عادل ال حمدان ابن باز و ابن عثيمين وصالح فەوزان تەکفیرناکات وبەئیمان ناویان دەبات

لەکاتێکدا ئەوانە پشتگیری حوکمەتی ئەمریکی سعودی ئەکەن و دژی حوکمی الله شەڕدەکەن !

- بۆچی تەکفیری عبدالله بن فهد الخليفي ناکەن کە شەو ڕۆژ بەزاناکانی ال سعود هەڵدەدات وبەئیمان ناویان دەبات

ئەگەر ئێوە شوێنکەوتەی سەلەفن سەرەتا بەپێی عەقیدەکەی خۆتان تەکفیری شیخەکانی خۆتان بکەن

چونکە کەسێ کوفربەطاغوت نەکات وپشتگیری طاغوت بکات کوفرەکەی گەورەترە لەکوفری کەسێ کەکوفری بەطاغوت کردوە بەڵام لەاسماء وصفاتدا کێشەی هەبوە

⊖ بەڵام نەخێر ئێوە مەبەستان عەقیدە نیە کاتێ ناتوانن هەڵە لەدەولـ،،ـە بدۆزنەوە هاتن ئەو زاناگەورانەی ئومەتان تەکفیرکردن تابەهۆی ئەوانیشەوە دەولە تەکفیربکەن

ئەگینا گەرمەبەستی ئێوە عەقیدەبێت

کوا تەکفیرکردنتان بۆشیخەکانی خۆتان کە زاناکانی طاغوت بەئیمامی خۆیان دەزانن؟

کوا ڕەدانەوەتان بۆ مەدخەلیەکان وئیخوانی ونیظامی وعمومیەکان ؟

کوا جیهادتان دژی طاغوتان کوا زیندانی کراوانتان لەژێردەستی طاغوتان ؟؟ نەک زیندانی ناکرێن بەڵکو دەرگاتان بۆ والاکراوە تا لەدەولە و موناصرەکانی بدەن و حوکمی عەلمانیەت چەسپاو وجێگیربکە .

کۆتایی بەشی یەکەم بەردەوام دەبێت إن شاءالله

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه الأطهار